

Després de suportar un règim autoritari durant molts d'anys, Tunísia cerca el camí cap a la democràcia. Ara, la principal incògnita és si hi haurà una reforma o una ruptura. Tunisians que viuen a Catalunya expliquen la situació del seu país d'origen.

Milers de tunisians van sortir al carrer per a protestar contra la constitució d'un govern provisional, format per ministres del partit de l'ex-president Ben Ali, que havia fugit del país arran de les revoltes populars que hi van esclatar a principis d'aquest mes. A mitjan setmana passada, de fet, el primer govern de transició es va gairebé desfer, amb la resignació de tres ministres de l'oposició, quan encara no havien passat ni 24 hores. En el moment de tancar aquesta edició, la incertesa encara planava sobre Tunísia, sobretot perquè gran part de la població no acceptava que el partit de l'ex-president, l'Agrupació Constitucional Democràtica (RCD), continués formant part del govern.

El conflicte que ha esclatat a Tunísia ha sorprès molts països europeus, sobretot perquè molts organismes, entre els quals el Fons Monetari Internacional, posaven aquest país del Magrib com a model de gestió econòmica. Tanmateix, per als tunisians no fou cap sorpresa. Bady Kortas, vice-president de l'Associació de Tunisians de Catalunya, explica que el suïcidi del jove tunisià, arran del qual va esclatar el conflicte, va ser la guspira que va fer esclatar una situació latent des de feia molt de temps. "La gent ja no aguantava tanta pressió per part de la família del president Ben Ali, que s'apropiava de tots els negocis que funcionaven", explica Kortas. De la mateixa manera, Hafedh Akrouf, també vice-president d'aquesta associació de tunisians catalans, no té cap dubte a qualificar el govern de Ben Ali de dictadura. "La llibertat a Tunísia només existia en termes de consum. A partir d'ara el canvi serà irreversible, sobretot quant a la llibertat d'opinió per al poble", diu.

Els darrers dies, aquests dos representants de la comunitat tunisiana catalana han estat en contacte permanent amb els seus familiars a Tunísia. Bady Kortas explica que la seva família viu la situació amb una mica de confusió, causada

Tunísia sacseja el Magrib

per l'actuació de les forces de seguretat, fidels a l'ex-president Ben Ali. "El fet important és que la meua família, com molta gent a Tunísia, està unida i confia en els militars. Gràcies a l'exèrcit, el govern de Ben Ali no ha pogut continuar esprement el poble", diu Kortas. Al seu torn, Hafedh Akrouf, que va anar fa dues setmanes a Tunísia, en plena crisi, apun-

ta que la gent va sortir al carrer perquè no veien cap possibilitat de prosperar. "A Tunísia hi ha un nivell d'escolarització molt alt i, del total de desocupats, mig milió de persones tenen carrera universitària. És un país on l'ascensor social havia estat sempre l'educació, fins que els anys 90 s'hi va instal·lar un govern corrupte, que obligava profes-

Milers de tunisians van sortir als carrers de la capital, Tunis, per a protestar per la composició del

sors o metges, per exemple, a pagar o a tenir padrins per a poder trobar feina”, explica. Akrouit afegeix que els advocats hi han tingut un paper crucial. “La revolta va ser espontània, cap partit ni entitat no la va dirigir. Els advocats han estat molt clars en les reivindicacions i han reclamat la sortida del president i de tota la corrupció que l’envolta”, assenyala Akrouit.

Procés irreversible. Bady Kortas no té cap dubte a dir que la revolta ha servit de molt. “D’ara endavant, no hi haurà cap règim que s’atreveixi a imposar res al poble. És un avís, no solament per a Tunísia, sinó també per a tots els governs del món àrab”, diu Kortas. Tanmateix, aquest representant de la comunitat tunisiana catalana es mostra partidari de la continuïtat de persones vinculades a l’administració de Ben Ali. “Cal entendre que la majoria de la gent que forma els partits de l’oposició no estan prepa-

rats. Dins l’administració hi ha gent que no és corrupta, que obligaven a actuar d’aquesta manera. Aquesta gent està més preparada que molts dels qui hi ha a l’oposició. Tinc molta esperança que hi hagi una reforma”, diu Kortas. El parer d’aquest tunisià és compartit també per Francis Ghilès, un investigador francès que treballa al Centre d’Estudis i Documentació Internacionals de Barcelona (Cidob). Ghilès, que va viure una part de la infantesa a Tunísia, considera que els ministres del règim anterior que formen part del govern provisional són gent competent. “És cert que han treballat per a Ben Ali, però la majoria, amb l’excepció del ministre d’Interior, són gent que tenen qualitats i les mans netes. El problema és saber si la gent acceptarà això com una solució de transició. Però el fet més important és que els europeus no donin lliçons de democràcia a Tunísia. No se’ls pot pressionar perquè organitzin unes eleccions en dos mesos. Cal que vagin al seu ritme”, assenyala Ghilès.

Aquest expert del Cidob, a més, ha estat un dels pocs que ha denunciat l’actitud de la majoria de països occidentals vers el règim tunisià. “Els europeus han violat les pròpies regles i acords. Els experts, governs i diplomàtics sabien què passava. Tunísia ha estat un model econòmic fins fa uns deu anys, quan no hi havia corrupció. Però, tot i que les coses han canviat, a Europa s’ha continuat presentant Tunísia com la dels anys 80. El país anava canviant i ningú no ho veia, sobretot perquè ningú no va anar a parlar amb la gent del poble, o al camp, on hi ha les zones pobres. Molts especialistes europeus, tant si eren vinculats als governs com si no, anaven a Tunísia amb les vacances pagades i després no explicaven res, tot i que es veia que Tunísia era la terra de la tortura i la corrupció, amb una família del president que s’havia apoderat de gairebé la meitat de tot”, es queixa Ghilès.

Internet, crucial. Entre els factors que han fet un paper rellevant en la revolta tunisiana, Francis Ghilès destaca la cadena àrab Al-Jazira i, sobretot, internet. “Al-Jazira, a diferència de les principals cadenes franceses o britàniques, hi ha estat des del primer moment, treballant de manera molt professional. Però si una cosa ha estat realment fonamental ha estat el Facebook, sobre-

tot a les petites ciutats de l’interior. A Tunísia hi ha dos milions d’usuaris del Facebook, en un país que té uns deu milions d’habitants. La violència es va estendre quan van circular imatges de la revolta a través d’aquesta xarxa. Crec que és la primera revolució feta a través d’internet”, explica Ghilès. Això a banda, aquest expert, bon coneixedor de la realitat tunisiana, destaca el paper que han tingut les dones en la revolta, que, a parer seu, també ha estat fonamental. “A Tunísia les dones van obtenir igualtat de drets fins i tot abans que a França, Itàlia o Espanya. A Algèria, durant els anys 90, els islamistes van ser blocats per dos factors: la guerra bruta a càrrec de l’exèrcit i el paper de la dona. Moltes dones professionals, com ara mestres o advocades, anaven a treballar vestides a l’europea. A Tunísia les dones encara tenen un paper més gran, són una força de moderació”, explica Ghilès.

Respecte a la possibilitat que la situació que s’ha viscut a Tunísia, amb l’enderrocament d’un govern autoritari, es pugui reproduir a més països del món àrab, Ghilès és escèptic. “Vull ser prudent envers les teories de l’efecte dòmino. És evident que els països de la regió es miren Tunísia amb molta cautela, però Líbia i Algèria, per exemple, tenen els seus propis problemes polítics i unes condicions diferents. A Líbia no es pot sortir al carrer a protestar sense que et matin. El fet més important, però, és que si Tunísia dona un exemple d’evolució positiva, això serà molt important per als altres països de la zona: l’exemple no els vindrà d’Europa, sinó d’un altre país àrab”, diu aquest expert, que del 1982 al 1995 fou corresponsal al Magrib del diari britànic *Financial Times*.

Mentrestant, els representants de la comunitat tunisiana que viu a Catalunya es mostren esperançats que la situació millorarà. Segons Hafedh Akrouit, vicepresident de l’Associació de Tunisians de Catalunya, aquest país és capaç de generar molta riquesa. “Però per a fer-ho caldrà que hi hagi democràcia, pluralisme polític i llibertat d’expressió. Crec que amb un parlament amb set o vuit partits polítics hi haurà més possibilitats. Sóc molt optimista en aquest sentit. Crec que ara és el moment d’invertir a Tunísia”, assegura Akrouit.

govern de transició, el 18 de gener passat.

Xevi Camprubí